

ANMELDELSE AF CLAROREAD

MARIE W. BERTELSEN, IT- OG LÆSEKONSULENT, VUC ROSKILDE

Læse-stavestøttende programmer

Gennem de sidste ca. 10 år er der blevet udviklet stadigt bedre og mere fleksible kompenserende programmer til læse-stavesvage. Typisk består programmerne af en oplæsningsmulighed med syntetisk tale og med stavehjælp i form af en stavekontrol eller et ordforslagsprogram. Siden programmet Yak Yak har der stort set kun været udviklet programmer af denne type til Windows-baserede pc'er, men efterspørgslen efter programmer til Mac-computere er nu stigende. ClaroRead er et bud på et sådant program.

ClaroRead forhandles i Danmark af firmaet Sokratez, og der kan både købes enkeltbrugerlicenser samt skolelicenser og USB-løsninger. Priserne kan ses på www.sokratez.dk, men som udgangspunkt koster en ClaroRead standard enkeltbruger 1995,- + moms – uden opdateringer og en ClaroRead plus enkeltbruger 2495,- + moms – uden opdateringer.

Anmeldelse

De programmer, der er udviklet til Windows-baserede pc'er, fungerer efter det princip, at det er et særligt program, der fungerer for sig selv, men samarbejder med fx Word. Det trækker dog ikke på funktioner eller bruger oplysninger fra andre programmer.

Princippet bag Mac er, at man forsøger at få programmerne til at bruge hinandens oplysninger. Dette er også filosofien bag ClaroRead. Derfor er brugen af ClaroReads funktioner afhængig af de funktioner og fx ordbøger, der ligger i netop den computer, som programmet installeres på.

Udseende og generelt

ClaroRead-programmet åbner som en menu-bar som vi kender det fra CD-ORD og ViTre. Herfra styres både oplæsning, ordforslag og scanning. Den kan både være flydende eller lægges fast et sted på skærmen. Man kan gemme opsætninger og ordbøger samt indstillinger og dele dem med andre som en profil. ClaroRead installeres som udgangspunkt let nok, men det er nødvendigt at lave mange ændringer i diverse indstillinger i computeren for at få programmet til at fungere, hvilket gør processen svært tilgængelig.

ClaroRead har mange funktioner, og det vil gå for vidt at nævne dem alle, så denne anmeldelse ser på de mest basale funktioner.

Oplæsning

Mac har som standard installeret en voice-over-funktion, som har en indbygget syntetisk stemme. Det betyder, at en Mac-computer som udgangspunkt kan læse tekst højt på samme måde, som fx ViTal og CD-ORD kan. Man kan tilkøbe ekstra stemmer, fx Mette eller Ida, som kan lægges ind i denne Voice-over. ClaroRead har også en oplæsningsfunktion, der fungerer på samme måde, som fx CD-ORD og ViTal. Man kan få almindelig tekst læst op i Word, og generelt kan al markerbar tekst læses. Oplæsningshastighed og stil (fx læs sætning) kan ændres, evt. ved at lave egne makroer til genveje. Men den kan kun læse op i ordlisten ved ordforslag, når skærmlæsningen er slået til, hvilket kan være problematisk, da al tekst, som musen peger på, så bliver læst op.

Ordforslag

ClaroReads stavehjælp består både af ordforslag under skrivning og af en stavekontrol. Ordene vises som en liste i bunden af skærmen, og listens indhold kan som nævnt kun læses op med skærlæsning aktiveret. Ordforslagenes kvalitet er desværre ikke imponerende og kan pt. slet ikke måle sig med kvaliteten i Vise-Ord og CD-ORD. Der er simpelthen for langt fra det ord, der bliver skrevet, til de ordforslag som gives. En endnu vigtigere mangel er dog, at man i selve ordforslaget skal skrive de rigtige bogstaver for at få ordet foreslået. Man kan ikke aktivere en korrekturfunktion (også kaldet alternative forslag) i ClaroRead, hvilket er en stor styrke ved mange andre ordforslagsprogrammer og giver mulighed for fx at få listen til at vise ordet "elsker", selvom den skrevne start af ordet er "ælsg....". Samtidig kan man heller ikke benytte jokertegn såsom * til at søge ordet frem, hvilket er en stor mangel.

Til gengæld indeholder ClaroRead en stavekontrol, som samarbejder med Words indbyggede stavekontrol og ordbog samt Macs egne stavekontrollfunktioner. Således arbejder 3 ordbøger sammen om at give forslag i stavekontrollen, hvilket er en klar fordel. Her kommer stavekontrollen med rigtig gode forslag, også selvom der er alvorlige stavefejl i det skrevne ord. Derudover har ClaroRead mulighed for små tegninger, der illustrerer ordet. Disse er dog langt fra komplette og kan af og til være svære at tyde, især ved begreber. Derudover kan stavekontrollen fungere sådan, at den slår alle ord op og giver alternativer i stedet for kun at se på de fejlstavede ord, hvilket kan være forvirrende for usikre stavere.

En af de store fordele ved programmet og stavekontrollen er, at man kan lave direkte opslag i DDO (<http://ordnet.dk/ddo/>) ved et enkelt tryk på en knap. Det kræver selvfølgelig, at man har adgang til internettet, men ved dette enkle ordbogsopslag kan

man se ordenes betydning og deres bøjningsform. For nogle brugere er der et stort behov for at få dette tjek på forvekslingsord og på hvilke endelser, der er mulige for dette ord. Derudover har ClaroRead en funktion, hvor man kan få programmet til at huske og rette særlige forvekslingsord, som man ofte bruger. Udover at slå op i DDO kan man også relativt let slå ord direkte op på Google, Bing eller Wikipedia.

OCR-behandling

ClaroRead har indbygget scanning og OCR-behandling. Der scannes direkte fra menu-baren, og der kan scannes direkte til PDF og derefter konverteres til Word. Dette fungerer udmærket, men den funktion, der genkender tekst direkte fra allerede eksisterende PDF-filer, er omstændelig og besværlig, men dog mulig.

Fordele

ClaroRead er et oplæsnings- og staveprogram, der er bygget til Mac og Macs funktioner i stedet for at være et program, der er bygget til pc og derefter konverteret til Mac. På den måde bruger ClaroRead mindre af selve computerens kraft og fungerer godt og stabilt. Programmet er hurtigt og relativt simpelt at bruge. Man skal ikke tage stilling til så mange ting, og der er sjældent fejl i programmet, hvis det er installeret korrekt.

Ulemper

Ordforslagenes kvalitet er slet ikke god nok til svage brugere. Man kan godt oprette fagordbøger, men de kan ikke vælges til og fra, da kun én ordbog kan være aktiv ad gangen. Derfor skal man hele tiden integrere sin fagordbog med grundordbogen, hvilket er meget omstændeligt. Derudover er det meget problematisk, at der ikke er en reel korrekturfunktion eller mulighed for at bruge jokertegn. Det er også meget problematisk at programmet ikke har det, der kaldes "fuld integration" af ordforslagene med Word. Det betyder, at man skal skrive et ord helt forfra, hvis man vil have ordforslag, man kan ikke klikke tilbage i et ord eller en sætning og så få forslag til ordets slutning. Generelt kan det siges, at ordforslagsdelen på ingen måde kan måle sig med Vise-Ord og CD-ORD, som er førende på markedet.

Der er derudover mange tekniske detaljer, der kan gøre programmet svært tilgængeligt. Installationsprocessen kan være uheldig. Det er vigtigt at få

installeret på den rigtige måde fra starten og være opmærksom på mange detaljer, for ellers fungerer programmet kun halvt. Fx er det vigtigt, at funktionen "tilgængelighed for alle" er aktiv, for at programmet fungerer fuld.

Bedømmelse

Generelt er ClaroRead et spændende produkt, der fungerer fint med Macs princip om høj brugervenlighed, stabilitet og programmernes evne til at arbejde sammen. Som oplæsnings- og stavekontrolprogram fungerer det udmærket og har nogle rigtig spændende features, som man ikke finder i de andre læse-staveprogrammer i form af ordbogsopslag og en god stavekontrol, som er integreret med Words og Macs egen stavekontrol. Men ordforslagsdelen er så dårlig, at programmet ikke kan siges at henvende sig til meget dårlige stavere. Programmet synes derfor primært at henvende sig til lettere læse-stavesvage, som er i stand til at stave det meste af et ord rigtigt og derfor ikke er så afhængige af en god korrekturfunktion i ordforslagene, eller som helt kan undvære ordforslagene, og som er tilfredse med en avanceret stavekontrol i stedet.